30. HAFTA

Afet Bilinci

30

3-7 Mayıs 2027

ÖĞRENME ÇIKTISI · COĞ.10.6.4

Afetlerden korunma amacı ile afet bilinci oluşturmanın faydalarını yansıtabilme

Süreç bileşenleri

a) … faydalarına ilişkin deneyimlerini gözden geçirir.

b) … faydalarına ilişkin deneyimlerinden çıkarım yapar.

c) … faydalarına ilişkin çıkarımlarını değerlendirir.

Bugünün yolu

30. HAFTA

1	2	3	4	5
Ne yaşadık, ne gördük?	**Afet bilinci nedir?**	**Hazırlık ve bilinç**	**Bilinçli toplum**	**Topluluğumuz**
1. adım · üç soru	Tanım · s. 190	UNISDR · hazırlık unsurları	Oluşum adımları · Görsel 6.11	2. adım 1-6 · seminer planı

Performans hazırlığın nerede?

KONTROL

1 · Afet türü	2 · İki ülke	3 · Bilgi	31. hafta
Seçtin mi?	En az iki ülke seçtin mi?	Kaynaklı bilgi toplamaya başladın mı?	Karşılaştırma tablosu ve sunum sınıfta

Etkinlik: Afetlere Karşı Duyarlıyım

BİREYSEL · 5×40

Amaç *Afetlere karşı toplumsal duyarlılığın artırılmasının faydalarını yansıtabilme*

Beceri *Program: vatandaşlık okuryazarlığı (OB6) · sorumluluk ve yardımseverlik (D16.2, D20.4) · iletişim ve sosyal farkındalık (SDB2.1, SDB2.3)*

30. hafta	1. adım: üç soru · 2. adım 1-6: topluluk, çalışma alanı, amaçlar, ad, görevler, seminer planı
Ev · 31-32	2/7: seminer sunusu hazırlanır; 32. haftada sınıf içinde paylaşılır
Ev · aileyle	2/8: aile afet ve acil durum eylem planı (kişisel bilgiler okula verilmez)
32. hafta	Öğrenme günlüğü (s. 192) tamamlanır

Hangi tür olaylar afet olarak nitelendirilebilir?

1. adım · 1. soru — Örnek cevap

CEVAP

Hangi tür olaylar afet olarak nitelendirilebilir?

Örnek cevap

Can ve mal kaybına, yaşam alanlarında büyük zarara yol açan doğal ya da beşerî kaynaklı olaylar.

- Kitaptaki örnekler: deprem, tsunami, volkanik püskürme, kasırga, su baskını, heyelan, orman yangını, kuraklık, salgın (s. 171).
- İnsan, geçmişten günümüze doğal süreçlerin ve beşerî faaliyetlerin etkisiyle oluşan çok sayıda afete maruz kalmıştır.

SORU 2

Yaşadığınız yerde daha önce bir afet yaşandı ise yaşanan bu afet sonrası yürütülen mücadele süreci hakkındaki gözlemleriniz nelerdir?

1. adım · 2. soru — Örnek cevap

CEVAP

Yaşadığınız yerde daha önce bir afet yaşandı ise yaşanan bu afet sonrası yürütülen mücadele süreci hakkındaki gözlemleriniz nelerdir?

Örnek cevap

- Gözlemim varsa: afetten sonra yapılan müdahale ve iyileştirme çalışmalarını anlatırım (ör. arama kurtarma, barınma, onarım, yeniden yapılanma).
- Gözlemim yoksa: “Yaşadığım yerde böyle bir gözlemim yok.” demek de bir cevaptır; başkasının yaşantısı anlatılmaz.

Bağ: afet yönetiminde afet esnası ve sonrası müdahale ve iyileştirme çalışmalarıdır (s. 174).

SORU 3

Afete maruz kalmış ya da iletişim kanallarından yaşanmış bir afete yönelik bilgi edinmiş veya gözlemde bulunmuş biri olarak afet esnasında ve sonrasında afetlerden korunma amaçlı yürütülen çalışmaların etkililiği hakkında neler söylersiniz?

1. adım · 3. soru — Örnek cevap

CEVAP

Afete maruz kalmış ya da iletişim kanallarından yaşanmış bir afete yönelik bilgi edinmiş veya gözlemde bulunmuş biri olarak afet esnasında ve sonrasında afetlerden korunma amaçlı yürütülen çalışmaların etkililiği hakkında neler söylersiniz?

Örnek cevap

- Önceden hazırlık yapılan yerlerde kayıp daha azdır: büyük Şili depreminde 13 kişi, daha küçük Bem depreminde yaklaşık 26 bin kişi hayatını kaybetti (s. 171).
- Erken uyarı insanlara tedbir alma zamanı kazandırır (s. 185).

Afet anında ve sonrasında çalışmaların etkili olması, afetten ÖNCE yapılan hazırlığa ve insanların afet bilincine bağlıdır.

Afet bilinci nedir?

6.4

AFET BİLİNCİ

Bireylerin ve toplumun karşı karşıya olduğu afet risklerini en aza indirmeye yönelik bilişsel, duyuşsal, psikomotor bilgi ve becerilere ilişkin farkındalık düzeyine afet bilinci denir.

Afet öncesi	Afet esnası ve sonrası	İyileştirme
afet öncesi afet risklerinin farkında olunması	yaşanılan çevre ile yaşam alanları için en sağlıklı kararların verilebilmesi	gerekli iyileştirme çalışmalarında etkin olarak yer alınması

Bu yönüyle afet bilinci güvenli yaşam kültürünün bir parçasıdır. Çünkü afet bilincine sahip bireyler afetlerden korunmanın ve afetlerden gelebilecek zararların azaltılmasının en önemli unsurudur.

Bilmek, önemsemek, yapabilmek

ÜÇ BOYUT

Tanımdaki üç boyut için birer örnek verin: afet bilinci olan biri ne BİLİR, neyi ÖNEMSER, ne YAPABİLİR?

Kitap s. 187, 190

Bilmek, önemsemek, yapabilmek — Örnek cevap

CEVAP

Tanımdaki üç boyut için birer örnek verin: afet bilinci olan biri ne BİLİR, neyi ÖNEMSER, ne YAPABİLİR?

Örnek cevap

- Bilişsel (bilir): yaşadığı yerin afet risklerini, yapısal olmayan riskleri, erken uyarının anlamını.
- Duyuşsal (önemser): hazırlığı ertelemez; afetten etkilenenlere karşı duyarlıdır, yardımlaşmaya isteklidir.
- Psikomotor (yapabilir): eşyaları sabitler, tatbikatta güvenli davranışı uygular, afet çantasını hazırlar.

Üçü birlikte olunca bilgi davranışa dönüşür.

Afetlere hazırlık ve afet bilinci

HAZIRLIK

Nitekim Birleşmiş Milletler Afetlerin Azaltılması Uluslararası Stratejisi'ne (UNISDR) göre afetlere hazırlık kavramı; hükûmetler, profesyonel müdahale ve kurtarma kuruluşları, topluluklar ve bireyler tarafından muhtemel, yakın veya mevcut tehlikeli olayların sonuçlarını etkili bir şekilde tahmin etmek, bunlara müdahale etmek ve bunlardan kurtulmak için geliştirilen bilgi ve kapasite olarak tanımlamaktadır.

Afetlere Hazırlık ↔ **Afet Bilinci**

Afete hazırlık kavramının yolu burada afet bilinci ile kesişir.

Bu bağlamda afete hazırlık doğru uygulamalarla birleştirildiğinde toplumlarda afet bilincinin kazanılması sağlanır.

Hazırlıkta kim ne yapar?

SINIFLA

Afet hazırlığının unsurları (s. 190): afet risklerinin analizi · erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi · acil durum planlaması · ekipman ve malzemelerin stoklanması · koordinasyon · tahliye ve halkı bilgilendirme · eğitim ve saha tatbikatları

Kurumlar ağırlıklı yapar

Birey ve aile de yapabilir

Hazırlıkta kim ne yapar? — Örnek cevap

CEVAP

Afet hazırlığının unsurları (s. 190): afet risklerinin analizi · erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi · acil durum planlaması · ekipman ve malzemelerin stoklanması · koordinasyon · tahliye ve halkı bilgilendirme · eğitim ve saha tatbikatları

Kurumlar ağırlıklı yapar

- afet risklerinin analizi
- erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi
- koordinasyon
- tahliye ve halkı bilgilendirme

Birey ve aile de yapabilir

- acil durum planlaması (aile afet ve acil durum planı)
- ekipman ve malzemelerin stoklanması (afet ve acil durum çantası)
- eğitim ve saha tatbikatları (katılmak)

Afet bilinci kazanmış toplum

BİLİNÇLİ TOPLUM

Görsel 6.11: Afet bilinci kazandırılması amacıyla yapılan afet eğitimi

Ön koşul

Afet bilinci, bireysel ve toplumsal düzeyde afetlere hazır olma ve afetlere karşı dirençli bir toplum oluşturmada önemli bir adımdır.

Bu nedenle afetlere dirençli yaşam alanlarının oluşturulmasında toplumlara afet bilinci farkındalığının kazandırılmış olması ön koşuldur

Bilinçli toplum daha koordine hareket eder

- hayat kurtarma
- toplumsal dayanışmanın sağlanması
- maddi kayıpların azaltılması
- iletişim ağının güçlendirilmesi

Afet bilincinin oluşum adımları

- afet eğitimi · afete karşı farkındalık kazandırma
- acil durum planları · iletişim stratejileri
- afet çantası hazırlama · toplumsal katılım

Bilgimizi Yoklayalım

YOKLAMA 10

Bireylerin ve toplumun karşı karşıya olduğu afet risklerini en aza indirmeye yönelik bilişsel, duyuşsal, psikomotor bilgi ve becerilere ilişkin farkındalık düzeyine ne ad verilir?

A Afet bilinci

B Afete hazırlık

C Direnç

D Erken uyarı

E Yapısal olmayan risk

Bilgimizi Yoklayalım — Cevap

YOKLAMA 10

Bireylerin ve toplumun karşı karşıya olduğu afet risklerini en aza indirmeye yönelik bilişsel, duyuşsal, psikomotor bilgi ve becerilere ilişkin farkındalık düzeyine ne ad verilir?

A **Afet bilinci**

B Afete hazırlık

C Direnç

D Erken uyarı

E Yapısal olmayan risk

Kitap s. 190: bu tanım afet bilincidir. Afete hazırlık (UNISDR) tehlikeli olayların sonuçlarını tahmin etmek, müdahale etmek ve kurtulmak için geliştirilen bilgi ve kapasitedir; direnç şehirlerin çevresel risklerle mücadele edebilme kapasitesidir (s. 180).

2. adım: bir öğrenci topluluğu kuruyoruz

2. ADIM

Afetlerden korunma amaçlı yürütülen uygulamaların etkililiğini artırarak afet bilinci ve afete dirençli toplum oluşturmak için sınıf arkadaşlarınızla birlikte bir sosyal farkındalık çalışması yürütülmesi amacıyla aşağıdaki süreçleri bilgi ve gözlemlerinizden yararlanarak gerçekleştiriniz.

1. Okulda afet bilinci ve afete dirençli yaşam alanı oluşturmak amaçlı bir öğrenci topluluğu oluşturunuz.
2. Öğrenci topluluğunuzun çalışma alanını belirleyiniz.
3. Öğrenci topluluğunun çalışma alanına uygun olarak topluluğun kuruluş amaçlarını oluşturunuz.
4. Öğrenci topluluğunun kuruluş amaçlarına göre topluluğa bir isim bulunuz.

Topluluğumuz

- sınıfımızın çalışma grubudur — resmî kulüp değildir
- 8 grup = topluluğun 8 ekibi
- okuldaki afet konulu öğrenci kulübüyle iş birliği okul yönetiminin onayıyla

Topluluğumuzun çalışma alanı, amaçları, adı

TOPLULUK

Grubunuzla öneri getirin: topluluğun çalışma alanı ne olsun? Hangi üç kuruluş amacını yazarsınız? Amaçlara uygun bir ad önerin.

Kitap s. 187, 190-191

Topluluğumuzun çalışma alanı, amaçları, adı — Örnek cevap

CEVAP

Grubunuzla öneri getirin: topluluğun çalışma alanı ne olsun? Hangi üç kuruluş amacını yazarsınız? Amaçlara uygun bir ad önerin.

Örnek cevap

- Çalışma alanı: okulda ve evde depreme hazırlık ve afet bilinci.
- Amaç 1: okul arkadaşlarımızın ve ailelerimizin afet bilincini artırmak (s. 190).
- Amaç 2: evlerde yapısal olmayan riskleri azaltan basit önlemleri yaygınlaştırmak (s. 187).
- Amaç 3: ailelerin afet ve acil durum planı ve çantası hazırlamasını teşvik etmek (s. 190-191).

Örnek ad: “Hazırız Topluluğu” — ad, amaçları anlatmalı.

Görev dağılımı: 8 ekip

GÖREV

Bir seminer için hangi işler gerekir? Sekiz iş bulun; her gruba bir iş.

1. ekip	**2. ekip**	**3. ekip**	**4. ekip**
5. ekip	**6. ekip**	**7. ekip**	**8. ekip**

Görev dağılımı: 8 ekip — Örnek cevap

CEVAP

Ekip	Görevi
1 · Araştırma	seminerin bilgi ve belgelerini kitaptan ve resmî kaynaklardan toplar
2 · Görsel	görselleri seçer, kaynağını yazar
3 · Sunu metni	slayt metinlerini yazar
4 · Sunucular	semineri sunar
5 · Evde önlem	yapısal olmayan riskler ve kontrol listesi bölümünü hazırlar
6 · Aile planı	aile planının başlıklarını hazırlar (kişisel bilgi istemez)
7 · Düzen ve zaman	seminer akışını ve süreyi planlar
8 · Değerlendirme	seminer sonu kısa geri bildirim sorularını hazırlar

2. adım · 6: seminer planı

SEMİNER

Topluluğumuzun seminerini planlayın: hedef kitle, amaç, süre, içerik başlıkları, materyal, görevliler, değerlendirme.

2. adım · 6: seminer planı — Örnek cevap

CEVAP

Topluluğumuzun seminerini planlayın: hedef kitle, amaç, süre, içerik başlıkları, materyal, görevliler, değerlendirme.

Örnek cevap

- Hedef kitle: sınıf arkadaşlarımız (okula ya da velilere açılırsa okul yönetiminin onayıyla).
- Amaç: depreme evde ve okulda hazırlıkta afet bilincini artırmak. Süre: 10-15 dk.
- İçerik: afet bilinci (s. 190) · yapısal olmayan riskler ve ev kontrol listesi (s. 187) · afet ve acil durum çantası · aile afet ve acil durum planı başlıkları
- Materyal: sunu, kitabın görselleri · Görevliler: 8 ekip · Değerlendirme: 3 kısa soru

Paylaşım 32. haftada sınıfta; sunu evde ve 31. haftada hazırlanır.

Sıradaki adımlar: seminer sunusu ve aile planı

31-32. HAFTA

2/7 · Seminer sunusu

- Yapacağınız seminer için bilgi, belge, görsel vb. materyaller kullanarak bir seminer sunusu hazırlayınız.
- Ekipler evde ve 31. haftada hazırlar; 32. haftada sınıfta paylaşılır.

2/8 · Aile afet ve acil durum planı

- Ailenle birlikte, evde hazırlanır: toplanma alanı, iletişim yolu, çanta, kimin ne yapacağı.
- Adres ve telefon okula verilmez; 32. haftada yalnız başlıklar konuşulur.

Öğrenme günlüğü: bugün başlıyoruz

ÖĞRENME GÜNLÜĞÜ

Afet bilinci öğrenme çıktısında öğrendiklerinizi yansıtacak bir öğrenme günlüğü yazınız.

Bugün	Afet bilinci ile ilgili öğrendiğiniz en ilginç bilgi neydi?
Bugün	Afet bilinci ile ilgili öğrendiğiniz hangi bilgileri günlük hayatınızda kullanabilirsiniz?
32. hafta	Afet bilinci ile ilgili hangi konuda daha fazla bilgi edinmek isterdiniz?
32. hafta	Toplumların afetler karşısında ortaya koydukları tutum ve davranışlar ile sosyokültürel yapıları arasında nasıl bir ilişki olduğunu yorumlayınız.

Öğrenme günlüğü: örnek not

GÜNLÜK

İlk iki soruya iki-üç satırlık örnek bir günlük notu nasıl olur?

Öğrenme günlüğü: örnek not — Örnek cevap

CEVAP

İlk iki soruya iki-üç satırlık örnek bir günlük notu nasıl olur?

Örnek cevap

- “En ilginç bulduğum: afet bilincinin yalnız bilmek değil, önemsemek ve yapabilmek de olması. Bir de büyük deprem olan Şili'de az, daha küçük deprem olan Bem'de çok kayıp olması.”
- “Günlük hayatta: odamdaki kitaplığın sabit olup olmadığına bakacağım; ailemle toplanma alanımızı konuşacağım.”

Günlük kişiseldir: doğru-yanlış yoktur; içtenlik ve somut örnek önemlidir.

Kitaba göre afet bilinci kazanmış birey ya da toplum için hangisi söylenebilir?

A Afetleri tamamen önleyebildiği için hazırlığa ihtiyaç duymaz.

B Afet esnasında hayat kurtarma, dayanışma ve iletişim gibi süreçlerde daha koordine hareket eder.

C Yalnız afetten sonra harekete geçer.

D Afet risklerinin analizini bütünüyle kurumlara bırakır.

E Afet çantası hazırlamayı gereksiz bulur.

Bilgimizi Yoklayalım — Cevap

YOKLAMA 11

Kitaba göre afet bilinci kazanmış birey ya da toplum için hangisi söylenebilir?

A Afetleri tamamen önleyebildiği için hazırlığa ihtiyaç duymaz.

B Afet esnasında hayat kurtarma, dayanışma ve iletişim gibi süreçlerde daha koordine hareket eder.

C Yalnız afetten sonra harekete geçer.

D Afet risklerinin analizini bütünüyle kurumlara bırakır.

E Afet çantası hazırlamayı gereksiz bulur.

Kitap s. 190: afet bilinci kazanmış birey ya da toplum afet esnasında hayat kurtarma, toplumsal dayanışma, maddi kayıpların azaltılması, iletişim ağının güçlendirilmesi gibi süreçlerde daha koordine hareket eder; afet çantası hazırlama afet bilincinin oluşum adımlarındandır.

Çıkış Kartı

ÇIKIŞ KARTI

Çıkmadan önce kâğıdına yaz:

1. Afet bilinci nedir? Kendi cümlenle yaz.

2. Afetlere hazırlık unsurlarından birini, senin ya da ailenin yapabileceği biçimde yaz.

3. Topluluğumuzdaki görevin ne?

Bu hafta evde

BU HAFTA EVDE

- Çalışma kâğıdı 12-14. maddeler: afet bilinci ve hazırlık unsurları, topluluk planı, aile planının başlıkları.
- Ailenle aile afet ve acil durum planını konuş (toplanma alanı, iletişim yolu, çanta, görevler); adres ve telefon okula verilmez.
- Ekibinle seminer sunusunun kendi bölümünü hazırla (32. haftada sınıfta paylaşılacak).
- Performans hazırlığı (s. 193): karşılaştırma tablosu 31. haftada sınıfta.

Kaynaklar ve Haklar

KAYNAKÇA

Ders kitabı. Coğrafya 10. Sınıf Ders Kitabı (Ortaöğretim), 2026-2027 baskısı. **Yazarlar:** Alper Soyatlar, Bülent Akça, Mehmet Ekici, Yıldıray Türkmen. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları No 10141 · Ders Kitapları Dizisi No 2174 · ISBN 978-975-11-8921-9. Slaytlardaki “Kitap s. …” etiketleri bu baskının sayfalarıdır.

Öğretim programı ve etkinlikler. Coğrafya dersi öğretim programı (2026 nüshası): Talim ve Terbiye Kurulunun 23.05.2024 tarihli ve 20 sayılı kararıyla kabul edilen, 13.05.2026 tarihli ve 53 sayılı kararıyla güncellenen program.

Haklar ve lisans. Ders kitabından alınan metin, soru ve görsellerin hakları Millî Eğitim Bakanlığına aittir; eğitim ve öğretim amacıyla, kaynak gösterilerek alıntılanmıştır (5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu md. 34). Sunumun tasarımı, ders akışı, etkinlik kurgusu, örnek cevaplar ve öğretmen notları okulapp.org'un özgün katkısıdır; yalnız bu katkılar CC BY 4.0 lisansıyla paylaşılır. Resmî bir Bakanlık materyali değildir.